

STUDENTENTS

AKADEMISKĀS DZĪVES LAIKRAKSTS

IZNAK 2 REIZES MĒNESĪ

NUMURS MAKSĀ 20 SANT.

K. Branta un K. Upešlejas nodibināts 1922. gadā.

Redakcija un kantoris

Rīgā, Valdemāra, ielā № 69

dzīv. 8. Tālr. 9-4-6-6-6. Runas stundas: svētdienās no 11-12, pirmdienās no 18-19.

Pasta adrese: Rīgā, Pasta kaste № 70. Pasta tek. rēķ.: 424. Gada abonem.: Ls 3.— Sludinājumu maksa: priekšpusē 90 sant, tekstā 60 sant., sludin. daļā 20 sant., par pētītirdiņu + 5% sludināj. nodoklis.

№ 185.

Trešdien, 9. martā 1932.

X. ak. g.

Vitauts Dižā Universitāte.

1922. — 16/II. — 1932.

Sā gada 16. februārī Lietuvas (tagad Vitauts Dižā) Universitāte nosvinēja 10 gadu pastāvēšanas svētkus.

Universitāte ir ievērojamākā un lielākā Lietuvas mācības iestāde, kurai ir liela nozīme Lietuvas valsts dzīvē.

Vecā Lietuvas (Viļņas) universitāte, pārreformēta no Viļņas Jezuītu Koleģijas, lika pamatus lietuvju romantismam un tautas atmodai.

Šis parādības krievu cariskai valdībai bija ļoti nepatīkamas un tāpēc krievu valdība 1842. g. universitāti slēdza. No tā laika veselus 80 gadus Lietuvai nebija savas augstākās mācības iestādes.

1918. g. Valsts padome izstrādāja un pieņēma Viļņas universitātes statūtus, bet politiskie apstākļi neļāva šo nodomu izvest dzīvē.

Valsti nodibinoties normāliem apstākļiem, 1920. g. nodibināja privātu zinātnieku biedrību, kurā organizē augstākos kursus. Beidzot, 1922. g. 16. februārī atvēra Lietuvas Universitāti.

Pašā sākumā Universitātē bija piecas fakultātes, 25 profesori un docenti un 500 studentu. Par pirmo Lietuvas Universitātes rektoru tika ievēlēts prof. J. Šimkus.

Vēlākā laikā fakultāšu skaits pieauga, jo nāk klāt juridiskā un ev. lut. teoloģijas fakultātes.

Mācības personāla un studentu skaits visu šo laiku rāda šādu pieaugumu: 1932. g. profesoru un docentu bija 36, 1924. g. — 107, 1926. g. — 128, 1927. g. — 135. Pēdējā laikā V. D. Universitātē strādā 296 profesori un docenti.

Studentu skaits šajā laikā ir šāds:

1922. g.	481 stud.
1923. g.	954 "
1925. g.	1700 "
1926. g.	2300 "
1827. g.	3580 "
1932. g.	4475 "

Sadalot pēc fakultātēm, lielākais studentu pieplūdums ir juridiskā fakultātē (ap 50%) no visa skaita.

Tālāk seko medicīnas, hūmānāro zinātņu, teoloģijas-filozofijas, tehniskās, matemātikas u. c. fakultātes.

Mazākais studentu skaits ir ev. lut. teoloģijas fakultātē. Sadalot Lietuvas Universitātes studentus pēc tautības, lielāko procentu sastāda lietuvji (70), tālāk žīdi un citu tautību studenti. Vīriešu — studentu skaits sastāda 75%, sievieti 25%. Studentu vecums (apm. 75%) ir no 20—30 g. Starp tiem precējušies ir 10%.

Universitātes budžets 1931. g. sasniedza 7.000.000 litu kārtēju un ārkārtēju izdevumu segšanai. Universitāte aizņem sešas ēkas: 1) Mickevičias un Duonelaičio ielu stūrī, 2) Gedimina ielā 40, 3) Kalnu ielā 27, 4) Mickevičias ielā 7 (Anatomikums), 5) Duonelaičio un Gedimina ielu stūrī (Medicīnas fakult.), 6) Klinkas ēka (pie kara slimnīcas un Baktērioloģiskais institūts (Viesulavā). Bez minētām ēkām Universitātei vēl pieder Botāniskais dārzs, odontoloģiska klnika, dabas pētīšanas stacija un citas.

Universitātes bibliotēka ir vairāk kā 100000 sējumu. 1931. g. bibliotēku paplašina ar no grāfa Tiškeviča un citiem pirktām un ziedotām bibliotēkām.

Pēdējā laikā Lietuvas Universitāti beidza 300 cilvēku. 10 gadu pastāvēšanas laikā Universitāte ir izsniegusi vairāk kā 1000 diplomu.

Tant paša laikā Universitātes zinātniskais personāls ir sarakstījis ap 1000 dažāda satura zinātniskas grāmatas, starp tām 150 biezus sējumus.

Tagad Vitauts Lielā Universitātes priekšgalā stāv prof. V. Čepinskis. Universitātes prorektors ir prof. B. Česnys.

Vitauts Dižā Universitātes Studentu Padome.

A. Ratenleks.

Izbeigt studējošo interešu ignorēšanu!

(I. Studentu virtuves līdzšinējās darbības kritika un nepieciešamās reorganizācijas pamatuzdevumi).

Studentu pašvaldību pamatprincips un uzdevums pastāv studējošās jaunatnes vispārējo interešu aizstāvēšanā, viņu pēc iespējas pilnīgākā ieviešanā un apmierināšanā ar visu pieejamo līdzekļu palīdzību. Ne atsevišķu grupu, ne personu interešu dēļ nedrīkst aizmirst un ignorēt vispārējās studējošo intereses. Paceļas jautājums — vai mūsu Stud. Padome savā līdzšinējā darbībā attaisnojusi viņai dāvāto uzticību un pāri par visu stādījusi vispārējās studējošo intereses? Par nožēlošanu daudz pamatotu pārmetumu tā sajēmusi savā līdzšinējā darbībā. Daudz trūkumu, nepilnību un vispārēju studentu interešu ignorēšanu uzrādījuši Stud. padomes vadošie locekļi, viņiem uzticētā uzdevuma veikšanā. Šeit dažos rakstos „Studenta” domāts apskatīt Stud. Padomes līdzšinējo darbību salīdzinājumā ar citu valstu studentu pašvaldību darbību un to rezultātiem, jo tikai tādā gadījumā var pilnīgi atspēkot parastos iebildumus, ka labāk un pilnīgāk savu uzdevumu Stud. Padome nevar veikt, jo viss iespējamais ir darīts un citur arī nav labāk. Bez tam šāds salīdzinājums ir ļoti pamācošs un tas dod zināmus pieturas punktus, uzstādot prasības jaunai Stud. Padomei un nospraužot tās darbības reorganizācijas pamata līnijas. Viens no studentu pašvaldību vissvarīgākajiem uzdevumiem ir atvieglot studējošo materiālo stāvokli, viņu eksistences iespējamības. Eksistences jautājums, sevišķi trūcīgākiem studentiem, ir liels traucējums studiju sekmīgākai veikšanai. Studentu pašvaldībām grūti radīt studējošiem jaunus ienākuma avotus, bet toties ļoti lielā mērā studentu pašvaldības var palīdzēt studentiem vieglāk un pilnīgāk nodrošināt savu eksistenci ar viņiem pieņemamo ienākumu un pabalstu palīdzību. Eksistences jautājumā galveno lomu spēlē uzturs, tamdēļ studentu pašvaldību darbībā gandrīz visās zēmēs, arī pie mums, galveno vietu ieņem Studentu Virtuves. Viņu uzdevums — apgādāt studentus, ar lētām un labām brokastīm, pusdienām un vakariņām, ar to atvieglot studentiem uzturas jautājumu.

Vērojot mūsu Stud. Virtuves līdzšinējo darbību un pašreizējo stāvokli, redzam, ka tā ir pārvērsta par visu ko citu, bet tikai ne to, kam viņas bija jābūt. Salīdzinājuma veidā pievedīsim Stud. Virtuvju darbību Vācijā, tad fakti runās paši par sevi. Šī raksta autors pēdējos trīs gados ir iepazinies

ar vairāk kā desmit dažādām Vācijas Univ. Stud. Virtuvēm, ir runājis ar viņu vadītājiem, redzējis atsevišķo virtuvju un kopējus stud. pašvaldību apvienību pārskatus.

Mūsu Stud. Virtuvē, t. s. „pusdienas”, kuŗas nodalījumā ar pašapkalpošanos maksā 70 sant., parasti sastāv no viena šķīvja zupas un viena gaļas ēdiena, gandrīz vienmēr tikai ar kartupeļiem. *Šī maksa ne ar ko neatšķiras no Rīgas privāto ēdienu veikalu caurmēra cenām, kur arī var dabūt tāda paša labuma pusdienas, sastāvošas no divi ēdieniem, par 70 sant. pie tam ar visu apkalpošanu. Vācijā, turpretim, cena par ēdieniem Stud. Virtuvēs ļoti krasi atšķiras (ir par kādiem 30—50% zemāka) no privāto ēdienu veikalu vidējām cenām t. i. nemaz nerunājot par restorāniem un viesnīcām.*

Stud. virtuves Vācijā pastāv pie 49 augstskolām. Pusdienas Stud. Virtuvēs ēd apm. 20% no visiem studentiem. Labāk nostādītās virtuves apmeklē pat līdz 40% no attiecīgas universitātes studentiem. Stud. Virtuvēs Vācijā katru dienu izsniedz 22—23.000 pusdienas un 6.5000—7000 vakariņas t. i. caurmērā uz katru virtuvi 450 pusdienas un 130 vakariņas dienā. Caurmēra cena līdz pag. g. Vācijas Stud. Virtuvēs bija 60 pf., t. i. 74 sant. par pusdienām 50 pf. t. i. 62 sant. par vakariņām. Pag. g. cenas caurmērā samazināja uz 52 pf., t. i. 64 sant. par pusdienām un 42 pf. t. i. 52 sant. par vakariņām un šīs cenas pastāv arī tagad. Tā kā Vācijā dzīves dārdzība un spec. produktu cenas un darba algas caurmērā ir mazākas par 25% augstākas nekā Latvijā, tad, piemērojot šīs ēdienu cenas Latvijas dzīves dārdzības līmenim, pusdienām būtu pie mums jāmaksā 48 sant. un vakariņām 39 sant. Te nu var celt dažādus iebildumus. Vispirms, ka Vācijā pie pusdienām nepasniedz maizi. Bet maizes katrs Stud. Virtuves apmeklētājs apēd par kādiem 4 sant., bet toties tādā gadījumā viņš mazāk patērē citus produktus.

Otrs iebildums, ka Vācijas Stud. virtuves nepieturas pie peļņas principa, t. i. viņu vienīgais princips — ka maksai par pusdienām un vakariņām ir jāsedz izdevumi par produktiem, ēdienu pagatavošanu u. c. taml. dažādi izdevumi, t. i. nedrīkst gūt nekādu peļņu uz apmeklētāju studentu rēķina, bet nedrīkst gūt arī zaudējumu, jo Vācijas Stud. virtuves nekādus pabalstus nesajem. Palūkojoties mūsu Stud. Virtuves daudzīnātā tirā peļņā, kuŗa 1930. g. bija kādi 8000 Ls. un pag. gadā, ne-

skatoties uz produktu cenu krišanu lielākā mērā, nekā tika pazeminātas ēdienu cenas, kādus 1.500 Ls. Ja mēs pieņemam, ka pie pašreizējās apgrozības Stud. Virtuve būtu izsniegusi tikai pusdienas à 70 sant., tad šī daudzīnātā peļņa sastādītu 1930. g. 1 1/2 sant. un pag. 1/3 sant. uz vienas pusdienu porcijas. Tā tad tai faktiski nav nekāda iespaids uz ēdienu cenu un šāda iespaids nav arī tām brīvpusdienām, kuŗas izsniedz uz virtuves rēķina. Pag. g. priekš tam no Virtuves līdzekļiem izdoti kādi 2400 Ls., t. i. attiecīgi uz augšā minēto vienu porciju à 70 sant. kāds 1/2 sant. Vācijā brīvpusdienas izsniedz uz Stud. pašvaldību rēķina. Bet toties uz virtuves izdevumu rēķina tiek izsniegtas brīvpusdienas tām studentēm, kuŗas pēc noteiktas dežūras sistēmas apkalpo pie pusdienu galda, t. i. Vācijas Stud. virtuvēs pusdienas pasniedz ar apkalpošanu. Protams, trūcīgākās studentes labprāt apkalpo tamdēļ, ka Stud. virtuves apmeklēt drīkst tikai studenti. Vācijā daudzām Stud. virtuvēm nav jāmaksā ire par telpām, t. i. tām, kuŗas atrodas studentu namos. Bet mūsu Stud. Virtuvei telpu ire sastāda apm. 1 sant. uz vienu porciju à 70 sant. Piejemsim, ka mūsu apstākļos Vācijas Stud. virtuvju cenas nebūtu viss 48 un 39 sant., bet drusku augstākas, t. i. 50 sant. par pusdienām un 40 sant. par vakariņām. Bet ko nu pasniedz Vācijā par šiem 50 sant. pusdienās? Vispirms gaļas vai augļu zupu, pie kam var dabūt otru vai pat trešo šķīvi zupas. Tad nāk otrais ēdiens, parasti pēc izvēles gaļas jeb zivs. Gandrīz vienmēr kā piedeva bez kartupeļiem ir vēl arī kādas citas saknes: zirņi, burkāni, pupiņas, dažādie kāposti u. c. Otru gaļas jeb zivs gabalu nevar dabūt, bet toties uz vēlēšanos pasniedz uz tā paša šķīvja otru porciju kartupeļu un attiecīgo sakņu ar mērci. Šis tiesības attiecībā uz otro ēdienu un zupu izlieto vairāk kā puse no visiem pusdienotājiem, tā kā patērētās ēdienu porcijas Vācijā ir apm. uz pusi lielākas kā mūsu Stud. virtuvē. Tikai nedaudzās Studentu virtuvēs pastāv apm. 6 sant. piemaksa. Piemaksājot apm. 15—20 sant. var dabūt otro ēdienu ar parasta lieluma gaļas jeb zivs porciju. Bez tam vēl katru svētdienu un kādās 2—3 darbīdienās pasniedz trešo — saldo ēdienu, jeb tā vietā kādu augli. Tālāk vakariņas — tās pastāv pie mums no viena ēdiena à 50—55 sant. Piem. ceptas olas ar kartupeļiem. Tad pasniedz vienu ceptu olu ar kādiem 100—150 gramiem ceptu kartupeļu. Tas viss. Vācijas Stud. virtuvēs par 42 pf. jeb mūsu apstākļos 40 sant. pasniedz divus ēdienus. Vispirms vienu

vai uz vēlēšanos divus šķīvjus gaļas vai augļu zupas un kā otrs ēdiens parasti ir cepti kartupeļi ar kaut kādām saknēm un klāt nāk pēc izveles cepta gaļa, zivis, rollmopsi, olas u. tml. Ja ir olas, tad noteikti divas jeb viena ola un viena kotlete. Ceptus kartupeļus ar saknēm var arī dabūt otru porciju. Kā garšos mūsu Stud. virtuves t. s. „pusdienas“ un „pusdienas“ Vācijas Stud. virtuvēs, vislabāk zinās tie kommlitoni, kuji ir tās apmeklējuši. Lai jau iepriekš atspēkotu iebildumu, ka tomēr pie mums nevar prasīt, un tas ir vienkārši dabiski neiespējams pusdienas pasniegt par 50 snt., pieesim pie šī jautājuma ar citu aprēķinu palīdzību. Pag. g. beigās Statistikas Pārvaldes darba statistikas vadītājs Baltais kādā ievadrakstā „Jaunās Ziņas“ apskatot nesamerīgi augstās cenas Rīgas ēdienu veikalos, pieveda aprēķinu, ka vienas karbonādes pagatavošanai vajadzīgie produkti izmaksā 22 snt. (bagātīgi aprēķinot). Vācu Stud. virtuvēs pagatavošanas izdevumi sastāda atkarībā no apgrozības 20—40% no produktu vērtības. Mums Stud. virtuvē tie pašreiz sastāda nepilnu pusi. Racionalizējot Stud. virtuves darbību, atsakoties no daudzu ēdienu pagatavošanas kārtības, t. i. pārejot uz tādu sistēmu, kāda valda Vācijas Stud. virtuvēs, varētu šos izdevumus samazināt uz 1/3 no produktu vērtības. Tādā gadījumā karbonāde izmaksātu 30 snt. Zupa izmaksā apm. 1/3 no gaļas vērtības, t. i. 10 snt. Ja 10 snt. vēl pierēķinām uz maizes un uz papildus pieprasāmās zupas jeb sakņu, (kuju patēriņš ievērojot maizes lietošanu būs mazāks kā Vācijā) un uz dažkārt pasniedzamā saldā ēdiena rēķina, tad iznāk, ka pilnīgi reāli iespējams mūsu apstākļos pasniegt mūsu studentiem par 50 snt. tādas pašas pusdienas, kādas par 52 pf. saņem Vācu studenti. Un nekatru dienu tiks pasniegta karbonāde, kas tādos gadījumos atvieglinās saldā ēdiena pasniegšanu. To gan Vācijā pasniedz tikai vienu nelielu porciju un tā izmaksā apm. 7 pf., t. i. mūsu apstākļos 7 snt. Šādā veidā analizējot redzam, ka pilnīgi reāli iespējams dot mūsu studentiem arī vakariņas sastāvošas no diviem ēdieniem par 40 snt.

Mūsu Stud. Virtuves kopējos izdevumos nesamerīgi lielu daļu sastāda algu postenis. Tas sastāda 25% no izlietāto produktu vērtības. Ja pie pašreiz pastāvošas apgrozības Stud. Virtuve izsniegtu tikai pusdienas un vakariņas, pie tam par 50 un 40 snt., tad dienā būtu jāizsniedz kādas 1200 pusdienas un 600 vakariņas. Vācijā Stud. Virtuvē ar li-

Lidija Auzana.

Quo vadis?

Reiz vakarā pie strauta
Es sēri sēdēju
Un vaicāju
„Teic, draugs, kurp eji tu?“
Tas teica: „Nezinu.“
Tad mākonīšam es
To pašu vaicāju:
„Kurp vēji tevi nes,
Teic draugs, kurp steidzies tu?“
Tas teica: „Nezinu.“
Man garām ziedons gāja
Ar puķu vainagu.
Es teicu: „Kur tev māja,
Teic man, kurp eji tu?“
Tas smaidot padomāja
Un teica: „Turp kur tu,
Viss iet uz mūžību.“

Lidija Auzana.

Jaunības himna.

(Piektā Asklepiada strofa)
Dzīslās asinis trauc, spēka mums
daudz, jaunība jūsmā sauc.
Laujāt spārnus mums plēst, ciešanas
dzēst, cilvēcei laimi nest.
Laujāt dziesmas lai tric, purpurā līts
ataustis mirdzošs rīts,
Sappi „bijušie irs, atomos birs, viss,
kas nes sāpes, mirs!
Jauna pasaule dzims, nopūtas rims,
pagātnes murgi grims,
Draugu nenodos draugs, modisies lauks,
dzīvot un milēt sauks.
Skumt un raudāt sirds beigs, sauli tā
sveiks, dievību dziesmās teiks.
Dzīslās asinis trauc, spēka mums daudz,
jaunība jūsmā sauc!

Amerikā ir labāk.

Zem tāda virsraksta vācu sporta laikraksts „Der Leichtathlet“ ievietojis kāda patreiz Amerikā atrodošos vācu apmaiņas studenta vēstuli, kurā tēlota amerikāņu sporta dzīve šādi:

„Vakar izdarīju visai retu un pamācošu apciemojumu Kolumbā, Ohio valstī, kur es valsts augstskolu apskatīju, un kur man bija izdevība redzēt dažus no šejienes labākiem atlētiem un vienu no labākiem skrejceļiem pasaulē. Es gribu jums visu pēc kārtas aprakstīt — Katrai amerikāņu universitātei un katrai kolledžai ir tāsaucamais „campus“, tas ir liels laukums, uz kuŗa redzamas, starp brīnišķīgo angļu parkveidīgi kokiem apstādītu mauru, arī dažas ēkas. Bieži tur atrodas arī studentu dzīvojamās ēkas, tā sauktās dormitorijas. Visādā ziņā pie katras kolledžas un katras universitātes pieder „gimnazija“, tā ir liela ēka ar vairākām vingrošanas zālēm un dažiem, vai pie mazākām kolledžām tikai vienu, peldbaseinu.

Ohio universitāte ir tagad valsts augstskola, kas viņas studentus ierindo 8 vietā. „Campus“ atrodas pilsētas ziemeļdaļā, pieslejšoties tieši apdzīvotam kvartālam, apm. 20 minūšu ielas dzelzceļa braucienā no 200 tūkstošdzīvotāju pilsētas centra. Gimnazija atrodas „campus“ malā. Tur ir trīs peldbaseini un trīs zāles, no tām viena tik liela, ka līdzinās Berlīnes foruma lielākai zālei. Zīmīgas ir daudz dažādām spēlēm nepieciešamās svītras. Grīda sastāv no pasakaina, mozaikveidīgi kopā salikta cieta koka. Logi un apgaismošanas ierīces ir lietderīgi ar vieglu drāšu sietu apsargāti. Taču par zālēm un spēlēm tajās citu reiz.

Kad gimnaziju atstāj, atklājas lielisks skats — stadions. Stadions ir trīsdesmit metru augsts, tīra tēraudcements celtnē, kas uz ārieni stāvu sacelšas. Viņš ir 1922. gadā celts, tur ir vietas 80.000 skatītājiem, kāds skaits futbol sezonā apm. 2 reizes sanāk, parasti dzīgu apgrozību personāls ir apm. trīs reizes mazāks kā mūsu Stud. Virtuvē. Tā tad organizējot Stud. Virtuves darbību ir iespējams pamazināt viņas personālu. Vispirms uz pusi, jeb padarīt viņu darbu divreiz ražīgāku. Brīvdienās varētu Stud. Virtuvi nodot vispārējā ekskursantu u. tur. rīcībā, lai gan liels ir arī pastāvīgi Rīgā dzīvojošo studentu skaits.

Ja mēs nostādītu mūsu Stud. Virtuvi uz vidējo Vācijas stud. virtuvju līmeņa, tad arī viņu apmeklētu mazākais 20% no mūsu Univ. studentiem (kāds caurmērs ir Vācijā), kas tā tad pārsniegtu

Latvju nacionālisms un tautiskā kopsajūta.

Var apgalvot, ka pēdējā laikā mūsu publicistika atrodas nacionālisma ideju pārvērtesanas iezīmē. Šķiet, ka esam itkā atmodušies un sākam tagad pūnomodā apšaubīt savu pašu nacionālismu. Rodās vēlēšanās precīzēt nacionālisma un tautiskuma jēdzienus, bet bažas, ka to daridami paši varētu atrasties ārpus šī jēdziena — daudziem liek žonglēt ar tiem un stiept tos kā gumiju līdz kamēr sevi iedabū iekšā. Šie vārdi ir palikuši daudziem par politisku lozungu, kamdēļ arī ir ļoti nevēikli netikt uzskatīt par nacionālistu. Ikkatrs saprot šo vārdu citādi un tos, kas atkāpjas no viņa formulējuma, tūlī norāj par internacionālistiem, masoniem, žīdu draugiem un tautas nodevējiem. Bet lai pasargātu sevi no tamlīdzīgiem pārmētiem, bailīgais pilsonis „taisa līdz“ ikkuŗu galējību, kā piem. latvju ortografijas donkichotismu, pārspīlēto nevēlēšanos runāt svešvalodas, ja Dievs nav devis tās neprast, senlatvju reliģiju u. t. t. Mēs esam nokļuvuši laikmetā, kuram kā lozungs būtu piemērots izteiciens: „galējība nekad nekāit“, bet mēs esam tomēr ļoti nedroši par to, vai latviešiem ir jelmaz tautiskā kopsajūta. Šis bažas pirmais satvēris Dr. M. Valters savā 1932. g. Daugavas gada grāmatā iespiestā sacerējumā „Mūsu tautības jautājums“.

Mums ir tik daudz nacionālismu, cik to apūstū, bet neviena nacionālā vadoņa, kas garīgi būtu pratis ap sevi vienot visus tos, kas sevi devē par latviešiem.

nāk „tikai“ 50 līdz 60 tūkstoši. Tas izmaksājis 1,6 miljonu dolaru un pieder pie labākiem laukumiem šai zemē, kuŗu var droši salīdzināt ar Kolombas, Stokholmas, Ķelnes, Hannoveras u. c. Tur ir ērti vietas 8 celiņiem. Stadions atveras pakavveidīgi uz dienvidiem un tur atklātā laukā, kuŗa malā atrodas gimnazija, ir 3 hokejlaukumi (tikai meitenēm, jo zēni šeit to nespē), 3 futbola laukumi un 16 regbi laukumi, kas kalpo komandas treniņiem. Taču par futbolu šeit es informēšu pēc sezonas beigām, kad es vairāk spēju būšu noskatījies. Tieši preti gimnazijai atrodas 16 tenislaukumi, tur es sastapu kādu angļu treneri, kas šeit māca mūsu futbolu, tennis, peldēšanu un dažas spēles. Šis vīrs sagatavoja bez tam frešmeqs, tas ir jaunpienākušos, jaunāko sēstetri, vieglatlētiķi. No viņa es uzzināju, ka pirmā garnitūra pēc pusdienas stadionā trenēšies.

Interesantākais priekš mums ir izstādiona pakavveidīgiem lokiem uz ārpusi ejošie ceļi, kas ved ap 60 metru ārā no stadiona. Tur atrodas starts 220 un 440 jardiem, tā tad mūsu 200 un 400 metriem un kad redz savām acīm, ka ļaudis skrien vēja aizsargāti un jūt pretvēju lielākais pirmos 60 metros, vai pie 400 metriem preteja malā (bet tas arī ir vienīgais iespējams gadījums šeit), tad vairs nav jābrīnās par uzrādītiem laikiem, ja pie tam vēl redz pašu skrejceļu. Katrā vietā pēc manām domām ir tādi labumi, ko teorētiski nevar nemaz aprakstīt. Piemēram, ir stipri pamudinošs moments, kad no ārienes caur vārtiem ieskrien trakojošā stadionā, tad pavisam citāds skrejceļa iedalījums pie 400 mtr., un tad isie, asie loki, kuji atrodas tieši paguruma vietās, kad cilvēks tā kā tā kļūst lēnāks, to visu vajaga redzēt un pārdzīvot.

Dabīgi, ka šeit ļaudis ir pasaules klase, par to es varēju plkst. četros pārliecināties, kad es redzēju bar-

jerskrejēju Kellera un dažus sprinterus apkārtskrejot, bet es vēlētos uz šī skrejceļa redzēt cīņā Kōrnigu, Jonatu, Mecneru, Būchneru un citus 400 metriniekus, par vienu labu pussekundi tur šie ļaudis būs noteikti ātrāki.

Kellers iepazīstināja mani ar treneri, ļoti laipnu kungu, trīsdesmito beigās, četrdesmito sākumā, kas man pastāstīja: mēs sākot ar septembri trenējamies ikdienas. Pirmās sacikstes ir janvārī un februārī, tad ir pārtraukums līdz jūnijai beigām, kad notiek mūsu meistarsacikstes. Pirmos divi mēnešus sacikstes norit telpās. Tagad jaunatne nāk ikdienas tikai lai mazlietu izkustētos, nodzīt liekos taukus, papildinātos tehniski, kā arī izpildītu speciālos vingrinājumus, dažādu trūkumu novēršanai. Es atļāuju zēniem darīt ko viņi vēlas, uzmanu tikai, lai viss tiktu izpildīts norunāti, viegli, brīvi un rotaļveidīgi, un es neesmu sezonā atpakaļiešanu un lielu formas zaudēšanu piedzīvojis. Jūnijā ir sezonas beigās, tad brīvlaiks līdz septembrim, kas ir handikaps priekš mums. Ar cīņas spēlēm mani puīši nenodarbojas, es atļāuju mazliet pabumboties ar futbolu, bet vienmēr tikai rotaļājoties. Tad neviens nenogurst, turpretim no skrejceļa es nespēju zēnus atturēt nevienu dienu. Ja list, tad mēs esam šeit zem tribinēm, un viņš rādīja man 300 m. ceļu, kārts, tāl, un augstlēkšanas ierīces starp stadiona būves balstiem. Arā es novēroju Kellera un citus ap pusiņķi skrejām, piecreiz viegli barjērus jēmam un izpildām dažus muskuļu stiepšanas un elastības vingrinājumus, viņu darbs ilga 20 līdz 30 minūtes. Daudzi bija nobindejuši savas potītes. Laiks bija ļoti silts, kā pie mums maijā, bet ja pastāv auksts, tad viņi trenējas biežā treniņa apģērbā.

Daudzi ļaudis tur, bez šaubām, ir pasaules klase, kas tomēr pie turienes iespējamībām nav nekāds brīnumš.

minēto 1200 pusdienu un 600 vakariņu skaitu. Tā tad līdz ar to atkrīst iebildums, ka pārvērtot Stud. Virtuvi par istu „studentu“ virtuvi, strauji samazinātos viņas apgrozība. Tā pat pieaugtu, sevišķi ja tānī pielaiestu arī citu augstāko māc. iestāžu audzēkņus. Tad vidējās Stud. Virtuves cenas būtu par 1/3 daļu zemākas par ēdienu veikalu cenām. Pažreizejais stāvoklis norāda tikai uz to, cik relatīvi maza studentu daļa apmeklē Stud. Virtuvi un cik maza nozīme līdz ar to līdz šim bija Stud. Virtuvei studentu dzīvē. Ir radikāli jāpārveido Stud. Virtuve, par

istu studējošo atbalstu eksistences laukā. Tad arī studējošā jaunatne parādīs viņai pienācīgu uzmanību, tai rāsies stud. saimē piekrišana un cieņa. Smagu un nepatīkamu iespaidu atstāj pašreizējais raibais apmeklētāju sastāvs un neapklātie galdi. Par otru „kungu galu“ te nemaz nerunāsim, jo tas pieder pie dārgākiem Rīgas ēdienu veikalēm un savādi arī tas, ka neskatoties uz to, ka viņā apgrozība divreiz mazāka kā nodalījumā ar pašapkalpošanu, tomēr izdevumi speciāl. personālam pirmā (ieskaitot 6% no apgrozījuma apkalpotājam) ir tik pat

Pat atbildot uz šo jautājumu ar šāda vadoņa nevajadzību, mēs vēl nezinām, vai ir jau attīstījusies kopējas nācijas sajūta. Drīzāk gan ka nē. Atzīdami, ka šīs sajūtas attīstīšanās prasa itin bieži ļoti ilgu laiku un piezīmēdami, ka vācu politiķi un filozofi vēl īsi pirms pasaules kara apšaubīja šīs tautiskās kopsajūtas esamību vācu tautā, mūsu uzdevums šinī vietā būtu vienīgi norādīt uz pastāvošiem traucēkļiem un izredzēt kādreiz piedzīvot vienotu latvju tautu.

Pagājušā gadsimteņa beigās pareizi atskanēja balss, ka bez saimnieciskās labklājības nav iespējams cīnīties par tautisko atmodu. Rīgas politehnikas „intelligence“ bija tā, kas gāja šos ceļus un kuŗai mēs esam vēl šobrīd daudz pateicības parādā. Tiem sekoja mūsu juristi un sabiedriskie darbinieki. Sākumā doma bija tā, ka šie darbinieki ies līdztēkus idejiskiem un kultūrāliem virzieniem, bet jau drīz mēs sākām manīt, ka kapitāla ipatnība — konservatīvisms — neļāva šiem saimnieciskiem pasākumiem steigties līdz ierosmju pilnai kultūrāli domai. Rezultātā mums jau priekš Piektā gada bija vecpilsoņu šķira, kas nevarēdama atrast vairāk kontakta ar „tautu“ un „zemniekiem“, meklēja sev sadzīves simbolus citās tautās. Un tā kā nauda pati par sevi iznīcina fantaziju un idejisko lidojumu, tad šie „vecpilsoņi“ savās politiskās pārliecībās cēla nākotnes debesskrāpju uz pagātnes veidokļiem. Latviskais tautiskums bija jo drīzi pilnīgi izzudis. Tomēr paliekot „latvieši“ un līdzī jēot neatkarības

idejām, šie slāņi nespēja vairs neko līdzēt tautiskās sajūtas izkopšanā. Ģimenēsrūnāja labāko „Küchenlettisch“ un sliktāko „Theaterdeutsch“. Lepodamies ar svešvalodu zināšanām, ceļojumiem, eiropeisko orientēšanos, šis ģimenes ar katru gadu vairāk un vairāk zaudēja tautiskumu, kas dažreiz atavistiskā kārtā vēl atspoguļojās tautiskos apģērbos. Varbūt intelektuāli un kultūrāli vistālāk izveidotā šķira, tā tomēr nespēs vienot kādreiz visu tautu, pārvērst to par nāciju, tai dot nacionālu vadoņu. Līdzšim vēl aizstāvēt neatkarības ideju, jāapšaubā vai nebūs tie pirmie, kas būs to gatavi materiālu labumu dēļ „izandelēt“ pret „kultūrālo autonomiju“. Šie politiskie nacionālisti kultūrāli gan nekad nav bijuši nekas cits kā pusoklēcēji, vai labāka gadījumā „poliglotti“ un „kosmopolitti“ latvieši. Viņu latviskums nekad nav bijis sirsnīgs, iekšējs; jo viņu pārklāja korporāciju pseudokultūras un pseudoaristokratisma germanisms ar savu uzpūtību, sevis pieskaitīšanu pie „labākajiem“ un „anti-buršu“ sirsnīgāko nievāšanu. Ar nievāšanu nevar celt tīltus, bet tikai turpināt latvietības idejas skaidrīšanu.

Otrā šķira, kas varētu pie gādījuma būt par kultūrālu vedēju, ir liberālā pilsonība („vidusšķira“), kas politiski iegūst lielāku un lielāku iespaidu. Šeit neatkarības ideju populāritāte ir ļoti liela un izveidota nacionālā apziņa. Varbūt ir būtiski pareizs aizrādījums, ka šis nacionālisms pamatojas vairāk uz cita — nezināšanu. Mēs varētu šo stko ierēdņu šķiru nosaukt par neintel-

Zviedrijas studenti.

Zviedrijā ir 15.000 studentu, augstskolas četras: Stokholmā, Upsalā, Geteborgā un Lundā. Techniskās nodaļas atrodas tikai Stokholmas un Geteborgas universitātes.

Upsalas augstskolā ap 3000 studentu. No tiem lielākā daļa juristu. Stokholmā 6500. Lundā 2500.

Visi studenti saistīti organizācijās, kuņām ir novadniecību raksturs, saucas par „nācijām”. Upsalā tādu nāciju ir 13. Zviedrijā pastāv tā saucamās biskapistes. Studenti, iestājoties augstskolā, saistās tān nācijā, kuņa reprezentē viņa novadu — biskapisti. Nācijām ir savi nami, fondi stipendijām un aizdevumu kases. Disciplīna nācijās ir ļoti stingra, gadījumā ja kāda pārkāpuma dēļ studentu izslēdz no viņa nācijas, tad tam nav tiesības augstskolā likt eksāmenus. Augstskolas maksas tiek no nācijas locekļiem samaksātas kasierim un tas norēķinājas ar augstskolu. Arī stipendiju piešķiršana studentiem notiek ar nācijas starpniecību. Visu atsevišķu augstskolu nāciju studenti apvienoti „korpusā”. Šim organam piekrit saimnieciskās funkcijas, kā mūsu studentu padomei. Attiecībā uz atsevišķu nāciju un studentu dzīvi korpusam nav nekādas juridiskas tiesības. Korpusa direktorijs (prezidijs) svinīgos gadījumos tur runas visu studentu vārdā. Arī korpusam ir savs studentu nams un kase. Pie atsevišķām nācijām pastāv ārlietu birojs, kuņā ietilpst 4 locekļi. Pie Stokholmas universitātes, studentu biedrībām ir vairāk fakultātvī raksturs. Visu Zviedrijas studentu kopīgais pārvaldes organs ir „Unija”. Tā sastāv no prezidenta, sekretāra un diviem pārstāvjiem no katras universitātes. Viņas mitekļis atrodas Stokholmā. Unija nav populāra, jo maz ko dod studentiem. Studenti ar politiku nodarbojas maz, galveno vērību piegriež studijām. Starp ziemeļu zemju augstskolām notiek studentu apmaiņa, piespriežot savstarpēji stipendijas. Pašreiz Zviedrijas studentu korpusu direktorijs pacelusi jautājumu par stipendiju piešķiršanu Baltijas valstu studentiem. Bet tas ir pagaidām tikai projekts un nav atkarīgs no studentiem vien, jo stipendijas atsevišķām nācijām galvenā kārtā piešķir privātas personas. Tādēļ arī šī projekta realizēšana atkarīgas vismazāk no studentiem.

Dažas no nācijām ir pāri par 500 g. vecas. Lielākā no Upsalas nācijām 400 locekļu, mazāka 50. Valde sastāv no 4 locekļiem, kuņus sauc par kūratoriem. Priekšsēdētājs — I. kūratoris,

ir arī pārstāvis korpusa direktorijs. II. kūrators saņem augstskolas maksas un kārtos saimnieciskos jautājumus. III. — bibliotēkars; bibliotēkās galvenā kārtā sakopotas grāmatas par savu nācijas apgabalu un arī zinātniska literatūra. IV. kūrators ir dziesmu vadītājs un orķestra diriģents.

Bez tam ir vēl atsevišķi ievēlāti posteņi: kroniķis, kas raksta nācijas vēsturi un atzīmē visus ievērojamākos atgadījumus no nācijas un viņas locekļu dzīves; tad sporta vadītājs un teātra vadītājs.

Mūzikai, dziesmām un mazākiem teātra uzvedumiem tiek piegriezta liela vērība nāciju dzīvē. Uzvedumus apzīmē: „speks”, tā ir parodiska drāma, par aktuāliem jautājumiem. Šie speksi tiek uzvesti divas reizes semestri. Vispirms piedaloties kā skatītājiem savas nācijas locekļiem, bet ja spēle izdevusies labi, uzaicina arī viesus, pat izbrauc dažreiz spēlēt uz provinci. Speksu uzved nāciju svētkos, kuņi ir 2 reizes semestri, tad tiek pārrunāti arī visi aktīvie nācijas jautājumi. Svētki parasti nobeidzas ar deļām, tāpat kā kārtējās sanāksmes ik divas nedēļas, kuņ oficiālā daļā paredzēti priekšlasījumi par aktuālām temām. Katrā nācijā ir vēl savs inspektors — mācības spēks, kas aizstāv nāciju studentu intereses pie universitātes vadības. Katrs loceklis maksā nācijai 25 kr. gadā. Nāciju ieņēmumi komplektējas no biedru maksām, ires maksām par izīrētām istabām savos namos un ziedojumiem no simpatizējošām personām. Dažu nāciju līdzekļi diezgan plaši. Tā — Natlo Smolandica — kuņai 200 biedru, izsniedz 20 stipendijas un viņas kapitāls ir 300.000 kr. Intelligences stāvoklis ir diezgan bēdīgs. Medicīnas fak. beidz ik gadus ap 300 studentu un lai dabūtu atalgojumu, tiem jāstrādā vēl 3 gadi par brīvu. Juristi, pa lielākai daļai saistās ar tirdzniecības firmām, kā padomdevēji juridiskos jautājumos un tas ir firmas prestiža jautājums, lai viņa atrastos arī kāds jurists.

Vāciešu divkosība.

Vācijā, Braunšveigas universitātes studenti 1931. g. decembra mēnesī izsludinājuši uz pāris dienām streiku kā protestu pret turienes universitātes vadības pārāk mīkstu soļu kādam bulgāru tautības studentam Stojanovam, kas esot apvainojis vācu studentus un Vācijas valsti. Braunšveigas iekšlietu ministrija nodevusi minētās lietas materiālus Braunšveigas prezidentam, kas

arī pēc lietas izmeklēšanas izraidījis minēto studentu — kā valstij nevēlamu — no Braunšveigas teritorijas, nerunājot nemaz par izslēgšanu no universitātes. Izrādās, ka minētā studenta „smagais apvainojums” vācu studentiem un valstij bijis tas, ka viņš nosaucis vienu no saviem vācu kommlitoņiem par „bošu”.

Latvijas universitātes kādas tautības studentu savienība savā biedru sapulcē pieņem rezolūciju, kuņā Latvijas valsts likumdevējas iestādes likumprojektam... pieraksta laupīšanas tendences, publicē šo rezolūciju vietējos un ārvalstu laikrakstos un par savu rīcību nedomā pat atvainoties. Minētais likumprojekts tagad ir likums un pielietots dzīvē. Vācijas laikrakstu raksti, turienes partiju vadību „lidzjutības” telegrammas ar apvainojošu saturu tiek piesūtītas Latvijas bij. ev.-luter. baznīcas biskapam, Prūsijas parlamentā pieņemta interpelācija, kas uzdod turienes valdībai iespaidot Latvijas valdību vācu labā, bet mūsu iestādes klusē.

Speciālistu bankrots.

Kādā Londonas laikrakstā nesen iespiests paziņotājs publicista un literāta Emila Ludviga raksts zem nosaukuma: „Lai sapņotāji valda par pasauli”.

Tai haosā, kas tagad iestājies, — raksta Ludvigs, — nav vainojami ne kapitālisti, ne nacionālisti, ne galējie, ne mērenie, ne Eiropa, ne Amerika, ne Krievija. Bet viens, par ko noteikti var runāt, ir speciālistu bankrots. Ipaši pēdējos 10 gados, esam par daudz uzticējušies dažādu speciālistu padomiem, lēmumiem, autoritātēm, neņemot vērā ka to atsevišķās speciālistu disciplīnas atradušās iekšējā pretrunā. Šeit meklējamas pasaules saimnieciskās un politiskās grūtības. 1914. gadā speciālisti — valsts viri — nespēja novērst pasaules kaņu, tagad slavenie finansu eksperti nenieka neiespēj finansu krīzi, kad preču pārprodukcijas laikmetā cilvēki mirst badā. Administrātvā nozīmē speciālistu un ekspertu bankrots ir neapstrīdams fakts. Iestājies brīdis, kad jāaicina pie varas cilvēki, kam piemīt illūzijas un ar viņām saistītā konstruktīvisma gara pasaule, kas raksturīga visām vīrišķīgām nācijām.

Nedaudziem tagadējiem valsts viriem piemīt šī illūziju spēja, kas liecina, ka visi viņi sākuši savu karjeru kā rakstnieki, dzejnieki un publicisti, šā vārda labākā nozīmē. Piemēram — Mussolini, Brians, Masarijs, Čerčils. Un kas iedrošināsies apšaubīt viņu politisko nozīmi un svaru Eiropas dzīvē?

—

lieli, kā pēdējā. Vai šis t. s. restorāns netiek mākslīgi uzturēts uz nodalījuma ar pašapkalpošanas rēķina? Vācijā, lai arī cik liela studentu virtuve nebūtu, pazīst tikai vienu algotu vadītāju — sava aroda speciālistu, oikonomu ar ilggadīgu praksi, kas ir pilnīgi atbildīgs par savu darbību, kuņu pārvalda stud. pašvaldības organi un speciālas no mācības spēkiem sastāvošas komisijas bez jeb kāda atalgojuma. Neviens students Vācijā nepretendē būt par atbildīgo vadītāju — oikonomu. Viens no galveniem līdzšinējās stud. virtuves neracionālas saimniekošanas cēloņiem slēpjas arī tirgus nepilnīgā pārzināšanā un nepietiekošā starptirdzniecības apiešanā, t. i. nepietiekošos sakaros ar ražotājiem. Vai mūsu Stud. virtuve ir priekš tam, lai starpniekiem atnestu nepelnīti lielu peļņas tiesu? Beidzot jāuzstāda prasība, ka jaunai Stud. virtuves komisijai, kuņas sastāvs ir pēc pēdējām vēlēšanām radikāli mainījies, ir jāpieliek visi spēki, lai šīn laikā, kad vispārējā saimn. krīze, lekciju naudas paaugstināšana, stipendiju atraušana u. c. faktori atstāj arvien smagāku iespaidu uz studējošās jaunatnes materiālo stāvokli, lai Studentu Virtuve pārvērstos par patiesu un ievērojamu atbalstu studējošo cīņā dēļ eksistences un līdz ar to palīdzētu vieglāk un sekmīgāk veikt studijas.

„Latvijas republikas valsts valoda ir latviešu valoda. Valsts valodas lietošana obligātoriska armijā, flotē un visās pārējās valsts un pašvaldības iestādēs un uzņēmumos, kā arī atsevišķu pilsoņu un juridisku personu satiksmē ar tām” u. t. t. Tā skan ministru kabineta lēmums, kas nesen izsludināts arī „Vald. Vēstn.”, tagad ieguvis arī likuma spēku. Kaut arī tas noticis tikai 14. Latvijas valsts pastāvēšanas gadā, tomēr reiz sengaidītais ir noticis. Atzintību pirmai Latvijas latviskai valdībai izsaka latvju studējošā jaunatne. Vairāk spēka un pacietības radies mums un ticam, ka grūtos laikos godam izturēsim.

Miris prof. ģēmer. Bižens Ostvalds. Nelaikis dzimis Rīgā 1851. g. 4. novembrī. Apmeklējis Tarantes mežu akadēmiju. Pēc studijas beigšanas darbojies Rīgas politehniskā institūtā kā docents, vēlāk — kā profesors. 1920. g. Ostvalds iesāk savu darbību Latv. Univ. un ir vairāku plaši pazīstamu zinātnisku darbu autors. Savā laikā Leipcigas universitāte piešķir Ostvaldam Dr. phil. h. c. gradu, bet L. Un. Dr. rer. forest. h. c. gradu. Nelaikis bija „Šalkones” goda biedrs.

lektuālu intelligenci. No vienas puses viņa ir atraisījusies no kaitīgā poliglottisma, no otras puses nav ieguvusi vēl vispāreuropeisku kultūralību. Mūsu nacionālo vidusskolu, laikrakstu un politiku ietekmē viņa tic savai tautai, bet politiski ir vēl diezgan akla un maz-orientēta politikas materiāls. Politiskās cīņās vadīta bieži no partijai savstarpējās neiecietības; vadīta dažbrīd no politiķiem, kuņiem nav tālāka idejiskā vērība, tā iedomājusies, ka viņa ir pati pilnība, neko vairs nevajaga mācīties klāt un kultūralā vadība iegūstama politiskā laukā politiķu un politiķiem līdzskrejošu dzejnieku personā. Nē, tā nav! Mūsu tautai piemīt par nožēlošanu pārāk liela nenovīdības porcija, kas neļaus dominēt vienai šķirai par citām kultūras laukā. Piejemsim pat, ka t. s. vidusskīra spētu uzņemties kultūralā kopsaucēja lomu un ka mēs nerēķināsimies ar „vecpilsoņu” mīļpilniskisko vīzdegulību, mums tomēr vairāk jāapšaubā, ka šī vadonība netiks „politiski” apšaubīta no visiem tiem, kas klusībā un savā iedomībā šo lomu būs iedomājušies sev.

Ticēdami, ka no šīs „vidusskīras” var nākt visidejiskākie nācijas ideju sekotāji, tomēr jāapšaubā, vai vadonis varētu izaukt šīn ar politiskām cīņām pārlieki pārpildītā atmosfērā. Vēl grībētos pakavēties pie strādniecības. Ja gan, šeit sludina internacionāli un principā „šaurais” nacionālisms nav ieredzēts, tomēr latvju strādnieks ir savas tautas dēls, to mil un ciena. Varbūt pilsētu proletāriāts citur ļoti drīz zaudēs savu tautiskumu, bet latvju proletāriāts ir, liekas, viens no tautiskākiem. Neapšaubāmi arī šeit mēs atradīsim nācijas

ideju sekotājus, kā piemēru pievedisim lielā nacionālistā Raiņa kultu, bet vai poliglottais internacionālisms un sociālo interešu nostādīšana degpunktā ļaus veidoties šeit nacionāliem vadoņiem?..

Parafrazējot visu līdz šim teikto, mūsos neviļus pamostas šaubas par to, vai „nacionālā vadonība” vispār sagaidāma no vienas noteiktas partijas, vai šķiras. Man šķiet, ka nacionālam vadonim jāmeģina vienot latvju tautu nācijas nozīmē nevis politiskā laukā — politiskās intrigas neļauj nacionālo ideālu izkopšanu —, bet gan tīri kultūralā laukā. Mums jāgaida beidzot laikmets, kad literāriskā doma spēš vienot visu tautu, bez šķiru un partiju atšķirības. Man negribētos pārvērsties par jūdaisku pravietu, kas skatus vērs nākotnē un ierauga jau sudrabetu gaismu debesjumā, bet apgalvot, ka nevar pravietot, ja nav pamata zem kājām, nav iespējams vienot tautu, ja trūkst vēl viselementārāko priekšnosacījumu.

Blakus politiskai pilnīgi nesagatavotībai, mums trūkst vēl pareizo kultūralo mērauklu. Nevarēdami kultūrali sadarbīties ar mūsu šķienas minoritātēm, jo abās pusēs nav vēl atrasta pareizā valoda, mums nākas arī grūti rast tiltus uz citām tautām. Izņemot prof. Spekkes idejisko bērnu — Franču liceju — Latvijā nav laikā nevienas tādas audzināšanas iestādes, kas varētu reiz apvienot sevi ir nacionālas ir vispāreuropeiskas kultūralas idejas. Diezgan bieži apzinoties mūsu kultūralo nevarību un vajadzību kultūrali augt, nemitīgi augt, mēs tomēr atdujamies uz šauri-nacionāliem aizspriedumiem, kuņus es garāmiedams aizkāru raksta sākumā.

Ja mēs jau agrāki būtu atraduši vienīgo pareizo sintezi — augt nacionāli-kultūrali līdzī laika garam un kvalitatīvi, bet ne kvantitatīvi — mēs nepiedzīvotu patreizējo nepieciešamību revidēt mūsu minoritāšu stāvokli pret mums. Jau ilgāku laiku atpakaļ man bija dota iespēja šīs pašas slejās aizrādīt* uz vienīgo izeju no šī klūmīgā stāvokļa: kvalitatīvi pacelt mūsu ģimnaziju un Latvijas Universitātes līmeni, blakus nacionālai pašapziņai veicinot mūsu kultūralo augšanu; jo vienīgi tāda ceļā mēs varam — mazus spēkus vienotot lielā plūsmā — veikt sagatavošanas darbus nācijai. Vispāri — kultūralais darbs, kas vērst uz cilvēci un ne tikai savu tautu, pārvērs šo tautu par nāciju. Mums vajaga tagad — saimniecisko atplūdu laikā — apgaroties ar grību savu tautu reiz saulē celt un radīt visus priekšnoteikumus tam, ka latvji spētu iziet „taulās”, ieņemot Eiropā tikpat godājamu stāvokli, kā dāņi un zviedri.

Pirmais posms nacionālās kopsajūtas veidošanā būtu savu teicēju atrašana Vakareiropā. Mums vajadzīgs mūsu Zoržs Brandess, kas līdzīgi viņam ārzemēs populārizētu mūsu tautu un līdz ar to piespiestu mūsu literatūru ražot cilvēcei vispārnodērtīgus darbus.

Bet lai to sasniegtu mums vajadzīgas dažas rakstura īpašības, kuņas mūsu akadēmiskās paauzdes lielākā tiesa negrib atzīt par savējām, — apgarotība, grība celt kopējo lietu, un nenovēršanās no sprautā ceļa. Tik ilgi kamēr mūsu izglītības darbu paralizēs aprindas, kas veicina tikai arišķību, savie-

*) „Students” № 154 (1929. g.)

šigumu un uzpūtību, un kuņu tradīcijas izsmējas ar glāzīti un tenkām, mēs nespēsīm „ieraudzīt pie apvārkšņa jau sudrabetās gaismas malu.” —

J. Gr.

Ej, — nu saproti Bernhardu Šovu! Cik liela mēra tas salielēja komunistus un Staļinu pēc sava ceļojuma pa Krieviju, tas visiem zināms! Tagad, kādā no saviem lekcijām Londonā, Šovs izteicis:—

„Staļins ir zināmas iestādes sekretārs, kuņas sastāvs no viņa paša izvēlēts, lai vēlāku šī iestāde viņu pašu ievēlētu. Staļins spīlīgs oportūnistis, un nav viņam noteiktas programmas. Viņš meģina tikai dažādas metodes. Kuņas izrādās par nederīgām, tās viņš atmēt. Savās klūdās viņš pats mēcās un no viņa klūdām mēcās visa Krievija.”

Hegela simts gadu nāves dienas piemiņa Padomju Krievijas presē bija plaši atzīmēta. Tas — tik saprotami! Marks, kaut gan noraidīja Hegela ideālistu, tomēr pilnā mērā piesavinājis viņa dialektiskās metodes. Ne par velti Ļeņins mūža pēdējās dienās strādāja pie Hegela „Loģikas zinātnes” komentāriem!.. Vai tas šīs dienas komunistiem neizklaušās kā Hegela labākā atestācija? Bet visos rakstos, vēltījos slavenā filozofa piemiņai, dzirdams viens un tas pats leit-motivs:— „Viņš nav izaudzījis līdz tagadējam mūsu šķiru cīņas pasaulē uzskatam... („Jaunā Pasaule”, „Literatūras šārgosteni”, u. c.)

Artūra Šniclera papīros atrasta pilnīgi nobeigta novele „Sekundants”, kas janvārī beigās parādījies Vīnes presē.

Prof. Valters Getes izdevis sesto sējumu savam plašajam darbam pasaules vēsturē. Viņā letverts laikmets no XVII. g. s. beigām līdz XVIII. g. s. sākumam un saucas:— „Absolūtisma laikmets”. Atsevišķās nodaļās sarakstītas no četriem vācu profesoriem: Valtera Platchofa, Franča Šnabeļa, Oskara Valcelsa un Hermana Vetjena.

Dēvids Marsāls, kas visu mūžu strādājis kopā ar slaveno izgudrotāju Edisonu, publicējis par viņu savu atmiņu grāmatu.

Ari mediķi protestē

pret mežkopības nodaļas likvidēšanu.

Medicīnas fak. stud. b-bas š. g. 26. fbr. noturētā gada sapulcē ievēlēja valdi un revīzijas komisiju 1932. gadam. Valdē ievēlēja kom. K. Lenbergu, P. Neibergu, L. Romāni, K. Balodi, K. Iksi, P. Lapsu un A. Spilneru, bet revīzijas komisijā — L. Bičevsku, P. Zariņu un E. Bumbieri. Nolēma izdot ādas slimību un dzemdēšanas mācību lekciju otro izdevumu, jo pirmais jau pilnīgi izpārdots. Izskanēja neapmierinātība ar studentu grāmatnīcas piedāvātiem noteikumiem b-bas izdoto lekciju pārdošanai, jo grāmatnīca pieprasa sev augstu peļņas procentu. Nolēma arī griezties pie Saeimas ar protestu pret mežkopības nodaļas likvidēšanu. Nolēma no jauna ķerties pie fakultāšu stud. b-bu apvienības organizēšanas, lai kopīgi ejot studenti varētu aizstāvēt savas tiesības. Jāatzīmē, ka medicīnas fak. stud. b-ba pēdējos gados valda laba saprašanās dažādo studentu organizāciju locekļu un arī neorganizēto studentu starpā (pēdējie biedrībā iejmvadošo lomu).

Dr. Georgs Kaire, bij. b-bas valdes priekšsēdis, nolastja interesantu referātu par jauno mediķu nākotnes izredzēm. Ļoti vēlams būtu atjaunot referātu vakaru rīkošanu, tā tuvinot jaunos mediķus un ierosinot tos uz dzīvāku savstarpēju domu izmaiņu.

Vēl par studentu virtuvi.

Sakarā ar šīn. Stud. numurā ievietoto rakstu „Izbeigt studējošo interešu ignorēšanu” ievietojam arī šo kāda studenta iesūtītu rakstu. Būtu vēlams, ja attiecīgie pārvaldes vai kontroles organi nāktu klajā ar tuvākiem datiem un apgaismotu šīn. rakstā aizskārtos jautājumus. Redakcija.

Lai atvieglotu trūcīgo studentu studiju apstākļus, studentu virtuve izsniedza pag. gadā par kādiem 2500, — latiem brīvpusdienas, brīvu zupu vai pusdienas par puscenu, saņemot šīm mērķim arī attiecīgu lielāku pabalstu no Studentu Padomes. Tomēr Studentu Virtuve šīn. ziņā varētu nākt pretīm trūcīgiem studentiem daudz lielākā mērā nekā līdz šim, ja viņas darbībā tiktu ievērota lielāka taupība un Virtuves pārvaldes personāls sava uztura ziņā ievērotu lielāku vienkāršību un patiesu demokrātiju. Virtuves pārvaldnieks, kurš saņem vairāk kā Ls 300, — lielu atalgojumu mēnest, algotie virtuves komisijas locekļi un arī vēl citi algoti pārvaldes locekļi saņem no Studentu Virtuves brīvu uzturu. Liekas, ka sevišķi pēdējā laikā, kad studējošās jaunatnes materialie apstākļi arvien vairāk pasliktinās, būtu isti demokrātiski un vienīgi pareizi, ja minētās personas kā uzturu saņemtu parastās divdienu pusdienas, (kurās tiek izsniegtas arī ka brīvpusdienas), parastās vienēdiena vakariņas un vienkāršās brokastis. Tādā gadījumā vienas personas uzturs iznāktu pēc pastāvošām Stud. Virtuves cenām kādus pusotra lāta dienā to 3—4 Ls vietā, kādi droši vien sanāca līdz šim, kad Virtuves pārvaldes locekļi saņēma ēdienu restorānā pēc izvēles. Ja stāpību piejēmtu daudz mazāku, t. i. tikai vienu lātu dienā, tad tas uz 10—12 personām gadā sastādītu kādus 4000 Ls. Šis ietaupījums vien dotu iespēju ievērojami nākt pretīm trūcīgiem studentiem brīvpusdienu ziņā un arī tādā gadījumā Stud. Virtuves pārvaldes personāls būtu paēdis, kaut apmierinoties ar vienkāršāku ēdienu.

Bez tam zināmas summas tiktu ietaupītas, ja virtuves pārvaldnieks un virtuves komisijas locekļi par brīvu neizmanto tu Studentu frizētavu, kā tas tiek līdz šim praktizēts. Kā liekās frizētavas personāls saņem kā atalgojumu daļu no kopēja ienākuma. Tā kā daži no minētiem virtuves pārvaldes locekļiem līdz šim apmeklēja Studentu frizētavu gandrīz katru dienu un pie tam ūdeņi, krēmi u. c. netika sevišķi žēloti, tad liekas, ka atvītot šo neattaisnojamo frizētavas izmantošanu par brīvu no Virtuves pārvaldnieka un Virtuves komisijas puses, Stud. Virtuvei atkrīstu gadā vēl daži simti lātu, kurus varētu izlietot tālākai brīvpusdienu skaita palielināšanai.

Studentu padome darbu sadalot.

Pienārsēde 18. februārī 1932. g.

Jaunais priekšsēdis A. Raudzeps ziņo, ka no konkordiju saraksta ievēlētāis A. Ticmanis atteicies un viņa vietā nāk A. Cimdiņš. Studentu padomes pārstāvji (A. Raudzeps, O. Rīteris un J. Vitols) piedalījušies Lietuvas Vitauts Dižā universitātes 10 gadu pastāvēšanas svinībās, pasniedzami brāļu tautas studentiem bronzas piemiņas plāksni ar uzrakstu „Mūs vieno kopējs gars un vienas asinis.” Plāksne novietota V. D. universitātes aulā. Kultūras fonda mazā dome esot noraidījusi studentu padomes lūgumu, izsniegt studentiem paredzētās stipendijas Ls 22.500.— apmēra, motivējot savu rīcību ar līdzekļu trūkumu. 12. februārī sasauktais starpfrakciju birojs esot pilnvarojis prezidiju griezties pie attiecīgām iestādēm ar lūgumiem, nepaaugstināt lekciju naudu un nelikvidēt mežkopības fak. jaunākos kursus. To arī prezidijš izdarījis.

Nacionālo studentu organizāciju apvienības pārstāvis V. Švūkstis paziņo, ka minētā apvienība piedalīsies prezidija un komisiju vēlēšanās, jo pēc pēdējās sēdes korporāciju frakcija esot mainījusi savu izturēšanos, ievādzdama ar nāc. stud. org. apvienību nopietnas sarunas par saprašanos. Šīs sarunas esot devušas arī apmierinošus rezultātus.

Sociālistisko studentu frakcijas pārstāvis J. Robežnieks paziņo, ka arī sociālistisko stud. frakcija jēmošot dalību komisiju vēlēšanās, bet prezidija vēlēšanās atbalstīšot n. st. org. apvienības kandidātus. Iepriekšējā stud. padomes sēdē ievēlēja tikai daļu prezidija locekļus:

priekšsēdi — A. Raudzeps, priekšsēža II. b. L. Torgani, sekretāru E. Kiploku, sek. II. b. V. Āboliņu un kasieri V. Vigantu. Šīn. sēdē ievēlēja nāc. stud. org. apv. pārstāvjus prezidijā: V. Zonbergu (zemn.) ar 26 balsīm „par”, 6 „pret”, 4 atturoties par priekšsēža I. biedru un Arv. Pētersonu (vienotnes) ar 30 balsīm „par”, 6 „pret” par sekretāru I. biedru. „Pret” balsoja minoritāšu un komunistu pārstāvji. Līdz ar to atkrit minoritāšu kandidāts H. Machtuss, kamdēļ minoritātes paziņo, ka tās nostājoties opozīcijā. Komunistu pārstāvis Priede iesniedzis priekšlikumu, stud. padomes saimnieciskās dabas komisijās ievēlēt vienīgi „nemantīgās šķiras” pārstāvjus... Jautrībai valdot šo priekšlikumu vienbalstīgi noraida, jo arī pats iesniedzējs nav sežu zālē atrodams. Jāatzīmē, ka līdzīgus priekšlikumus „darba studentu” pārstāvis iesniedzis katru gadu.

Komisiju vēlēšanas. Arlietu biroja ievēl: O. Rīteru (priekšsēdis), Z. Upti (nāc. b-bas), B. Albatu, L. Abiku un A. Sīdli. Piešķir nāc. stud. org. apvienībai tiesības sūtīt vienu locekli — padomdevēju, par kādu izraugās J. Vitolu (vienotnes).

Grāmatnīcas kom. J. Graudiņu (priekšsēdis) un O. Jaunliņu (vienotnes). Trešo vietu rezervē nāc. apvienībai.

Virtuves kom. A. Prāmu (priekšs.), V. Švūkstis (zemn.), A. Noviku (Latgales stud. b-bas) un Vicepu. Piektā vietā paliek neizvēlta, jo studēšu korporāciju un nacion. apvienības kandidāti vēlēšanās dabū tikai 4 resp. 2 balsis „par”, bet pārējie balso pret vai atturas.

Tuliņ arī nacionālās stud. apvienības pārstāvis O. Freivalds nāk ar paziņojumu, ka viņa frakcija un arī neorganizēto sportistu pārstāvis nostājoties

Prof. Dr. hon. c. Jēkabs Cizarevičs.

Dzimis 1868. g. 11. novembrī Kurzemē Emburgas pagastā Cizaru mājās; apmeklējis Jelgavas reālskolu, kurā beidzis 1888. g. Iestājies 1889. g. septembrī Rīgas Politehnikas inženieru nodaļā un 1895. g. beidz ar būvinženiera gradu. Pie kara šoseju būves strādājis līdz 1896. g. par būvju vadītāja palīgu, kad iestājas kā savvaļnieks kara dienestā. Vairāk kā desmit gadus strādājis kā vadītājs un tehniskais direktors pie vairākām dzelzceļu būvēm Krievijā. Bijis arī par Luganskas tehniskās dzelzceļa skolas goda kūratoru un eksaminācijas komisijas priekšsēdētāju.

1912. g. komandēts zinātniskā nolūkā uz VI. starptautisko materiālu pētīšanas kongresu Ņujorkā un Amerikas dzelzceļu tehniskā un saimnieciskā apskatē.

Darbojies 1920/21 kā docents Jekaterinas Politehniskā institūtā un Jekaterinoslavas dzelzceļa Politehniskā

opozīcijā pret pašreizējo vairākumu, kurā lielu lomu spēlējot sociāldemokrāti, bet nacionālo studentu pārstāvjus darbā nepielaižot. Jāatzīmē, ka minētai vienvira frakcijai piešķirtas vietas divi svarīgās komisijās — arlietu biroja un grāmatnīcas komisijā, kamdēļ arī virtuves komisijā minētam vieniniekam vieta nepienācās, bet gan sociālistiskiem studentiem, kas šīn. sēdē savu pārstāvi vēl nepaziņoja. Tagad nacionālās apvienības pārstāvis Freivalds nostājoties opozīcijā.

Nāc. komisija ievēlēja: A. Leperu (Latgales stud. b-bas) par priekšsēdi, bet J. Robežnieku, K. Klaviņu un E. Kurlandi par locekļiem. Viena vieta neizvēlta.

Stud. dienas kom. K. Vilku (priekšs.), M. Blanku un E. Šablovu (Latgales stud. b-bas); divi vietas brīvas

Pašvaldības kom. K. Piparu (priekšs.), E. Levenbergu, E. Priedi un divi vietas rezervē nāc. stud. org. apvienībai.

„Universitātes sports”: R. Plūmi (pr.), Z. Kūnu un A. Ticmani (konkordijas).

Lasītāvas kom. T. Arāju (pr.), L. Gailiti, bet nāc. stud. org. apvienībai un sociālistu fr. rezervēja vietas.

Revīzijas kom. T. Baltpurviņu (pr.), K. Kalniņu (nāc. stud. b-bas), A. Ratenieku (neorganiz. stud.) un J. Mālti.

Universitātes padome: J. Spilvu, Z. Bebrī un rezervēja vietu nāc. stud. organiz. apvienībai.

Stipendiju kom. Z. Upti (nāc. stud. b-bas), Fr. Biti un J. Jerkinu, bet studēšu korporāciju kandidāte L. Torgani dabūja tikai četras balsis...

Statistikas biroja: Z. Šneideri (vienotnes) par priekšsēdi, A. Žemrībo un Fr. Dukšu („Veronija”).

Ārstniecības kom. K. Freivaldu (nāc. stud. b-bas), U. Oerhardu un E. Āboliņu.

Studentu tiesās: K. Sangoviču (Latgales stud. b-bas), A. Lukševicu, A. Kezi un E. Sakni, bet par studentu tiesās substitūtiem A. Liniņu, R. Vilku un H. Pritvertu (zemn.).

Universitātes statūtu kom. V. Saulīti.

Redakcijas kom. J. Niedru, Limeri un rezervēja vietu n. st. org. apvienībai.

Budžeta kom. A. Veisu (pr.), B. Logiņu-Sīšanu (Latgales stud. b-bas), H. Kupīti un rezervēja vietas sociālistisko stud. fr. un nāc. stud. org. apvienībai.

Pēc vēlēšanām sociālistiskās frakcijas lideris J. Robežnieks aizrādīja, ka līdzšinējam vairākumam šīn. studentu padomē neesot vairākuma un nu esot jāmeklē sadarbība ar citām frakcijām. Šis apstāklis nāksot nopietnam darbam par labu. Sola no savas frakcijas puses sadarbību saimnieciskos jautājumos ar citām frakcijām. Pārmet minoritātem tsu atmiņu: pāris gadus atpakaļ minoritātes bijušas ar korporācijām tā pati roka un tā pati sirds... Minoritātes arī neesot nekad aizstāvējušas trūcīgos studentus, bet gan „koķetējūšas us visām pusēm, lai izsīstu sev lielāku cenu”.

O. Freivalds (nāc. apvienības) aizrāda, ka korporācijām esot lūzusi principiālā linijā. Neilgi atpakaļ 13 vīru frakcija esot solījusi neiet sociālistu pavadā, bet tagad tas esot noticis.

Minoritāšu ierosinājumu, pārstrādāt kārtības rulli, nodod pašvaldības komisijai atsauksmei.

A. Cimdiņš (konk.) un A. Pētersons (vienotnes) iestājas par universitātes kora dirigenta posteņa atjaunošanu, kamdēļ arī nolemj griezties pie universitātes vadības un Saeimas ar attiecīgu lūgumu. Atskan arī noteikta vēlēšanās, lai šis koris vairāk nāk preti studentu padomes sarktojuumiem.

1921./22. g.

Ar saviem vērtīgiem praktiskiem un zinātniskiem darbiem inženiers Cizarevičs vērsa uz sevi arī Latvijas Univers. inženieru fak. vērību. Tā viņu ievēlēja 1922. g. 1. aprīlī par docentu augstākā matemātikā.

Savā zinātniski — pedagogiskā darbībā pie Latv. univers. doc. Cizarevičs izrādījis izcilas spējas kā augstskolas pasniedzējs un priekšzīmīgi nostādījis augstākās matemātikas pasniegšanu, pieskaņojot to būvinženiera augstākās izglītības vajadzībām.

Pag. gad. inženieru fak. pad. sēdē doc. Cizarevičam piešķir Dr. hon. c. gradu un 18. dec. sēdē ievēl par profesoru, ko ministru kabinets apstiprina 13. februārī.

Starp daudz citiem darbiem minams no prof. Cizareviča: Grafiska integrēšana un diferencēšana, —

Neperiodiskās līknes nolīdzinājuma atrašana. —

Tirā neprāta kritika.

Ja veikalnieciskks uzņēmums zēļ, tad arī izdevumi sakarā ar lielu apgrozījumu uz vienu mazāki un cenas ceļas. Tikko apgrozījums mazinās, izdevumi uz vienu pieaug — cenas krītas. Šo parādību iztīrā cēnu izveidošanās likums.

Ja mantas saimnieciskā dzīvē sarāzotas par daudz un nav kas viņas patērēt, tad atlaiz daļu no strādniekiem, kas gatavo šīs mantas, palielinot bezdarbinieku pulkus. To apzīmē par saimniecības iekurbulēšanu.

Māju Ls 10.000 vērtībā var augstākais ar Ls 5.000.— lielu hipotēku apgrūtināt. Valsts, turpretim, var uz zelta vērtībā no Ls 10.000 izdot hipotēku (banknotes) Ls 32.000 vērtībā. Virsraksts: zelta segums.

Ja otra valsts aizjemas šīs 30% segtās banknotes, tad uz tām valsts atkal var izlaist 3 reiz tik daudz savas valsts banknotes. Formula, pēc kuras šādā kārtā var no zelta, vērtībā Ls 10.000 izveidot Ls 100.000, saucas segumam atbilstošās devises.

Ja izdot vairāk banknotes nekā atļauj zelta seguma likums, tad to apzīmē par inflāciju. Ja zelta segums pamazinās, pie kam banknošu summa paliek pirmatnēja, tad tas saucas — zelta seguma līdzvērtības ieturēšana.

Mājas māte priecājas, ja tā saņem putekļu sūcēju, jo tai darbs samazināsies uz pusi kā agrāk, lai gan darbi paliek visi tie paši. Bet ja saimnieciskā dzīve vispār, iegūst un pielieto kādu mašīnu, kas darbus ietaupa, tad strādā tomēr tikpat ilgi kā agrāk, bet atlaiz pusi no darbiniekiem. Nosaukums — priekšzīmīga racionālizācija.

2000.-tajā gadā, cerams, būs šī racionālizācija jau tik tālu, ka viens pats cilvēks varēs padarīt to, ko tagad veic 1000.

Šie 999 tad varēs pārtikt no tā, ko ražo šis viens.

Un — tā ir visu bezdarbinieku problēma.

Laikmeta dokumentus tulk. Vilgelmi.

Zinātnieku autoru tiesības.

Parīzes Medicīnas Akadēmija nesēn atpakaļ ievēlēja komisiju, kurai bija jāizpēta jautājums par zinātnieku juridiskām autoru tiesībām. Komisijas atzinums — pozitīvs.

Zinātniskie atklājumi un teorijas ar likumu līdz šim nav nosargāti un, šai nozīmē, zinātnieki atrodas daudz neapskauzamākā stāvoklī, kā citi garīgā darba strādnieki. Domā ierosināt likumprojektu, lai zinātnieku tiesības aizstāvētu ne tikai nacionālās likumdošanas iestādes, bet arī — starptautiskie līgumi.

Vestminsterā

pag. gada decembrī miris sērs Dēvīds Brūns — Maltas un miega slimību Jūgļu atradējs. Ar viņu nāvi pasaule zaudējusi vienu no labākiem tropu slimību pazinējiem.

Breslavas universitātē

iekārtots ziņu galds, kur studējošiem un interesentiem sniedz ziņas par studiju gaitu un dažādākiem studiju un aroda jautājumiem.

Ķīnas iedzīvotāju skaitu

nupat Dr. Ležandrs aprēķinājis, pamatojoties uz mirstību ķīniešu ģimenēs, uz 260 miljoniem.

Jubileju drudzī.

Nesen pagāja 125 gadi kopš pirmo reizi spēlēts Bēthovena koncerts vijolei c-durā. Sakarā ar to Viņē kāda mūzikas entūziastu grupa sarīkoja šī vijoles koncerta 125 gadu jubileju. „Neues Wiener Journal” no kurā mēs smēlām šo informāciju, neizmirst piezīmēt, vai drīzumā nesarīkos arī kādas atsevišķas Bēthovena sonātas jubilejas koncertu un vai 1990. g. koncertā Vīnes filharmonijas orķestris nespēlēs toņu kārtas, jo tad būs laiks svinēt Džozefo Karliño 400 g. nāves dienas atceri. K. pirmais izšķīra dūra un mola gammas.

Cechoslovākijā vāci pārtautojas. Bēmjū agrāk vācieši labprāt uzskatīja par savas kultūras sārgposteni austrumos. Ar čekoslovaku valsts nodibināšanos vācu iespiedis iet strauji zudumā. Septiņš Bēmjū pilsētās (Pronstic, Prerau, Leitpnik, Mēriš-Veiskirchen, Littau, Višau, Olmitz) vācu valodā runājošo iedzīvotāju skaits samazinājies par 43,39%. Iemesls tam — vācu politiķu neiecietība pret jaunās valsts apstākļiem, kas spiedis vācu tautības locekļus meklēt īsākos un drošākos ceļus savai saimnieciskai un kultūrai labklājībai.

Nāc. soc. panākumi Vācijas universitātēs. Berlīnes ūniv. studentu padomes vēlēšanās nāc.-soc. ieguvuši 65 mandātus no 100; — Berlīnes tirdzniecības augstskola — 14 no 24; — Rostokas ūniv. — 8 no 14; — Karlsruhe — 16 no 25; — Bonnā — 19 no 72; — Gisenā — 14 no 23; — Darmštate — 38 no 80; — Hamburgā — 5 no 11. — Jemot vērā, ka ar atsevišķiem sarakstiem piedalījušies vēl štālhelmeiš un vācu nacionāli, absolūtais vairākums visās vācu stud. pārstāvniecībās piekrit galēji labam spānam.

„Lietuvu Studentus“ izdevniecība ar s. g. 1. februārī pārņēmusi studentu padome. Lietuvu Lauksaimniecības Akadēmijas pirmā jaunievēlēta stud. padome sastādās no 11 locekļiem — 8 no agronomijas nod. un 3 no mājturības sekcijas.

V. D. universitātes vadība nodevusi Akadēmiskā Sporta Kluba rīcībā zemes gabalu Aleksotā stadionā ierīkošanai. Vēl šogad paredzēti ierīkot futbola laukumu, 400 m. skrejceļu, volejbola-basketbola laukumu un, ja līdzekļi atļaus, arī divus tenisa laukumus.

V. D. ūniv. studentu padome lūgusi Kaunas bankas no gadskārtējam peļņam atlikt zināmas summas studentu namam vai studentu pašpalīdzības kasei. Pozitīvu atbildi de-vašas vairākas bankas.

Lietuvu Zemes Reformas Departaments piešķirjis stud. padomei 0,24 ha lielu apbūves gabalu studentu nama celšanai.

Somu studentu apvienības (Union Nationale des Etudiants de Finlande) priekšsēdis 1932. g. skaitas Lauri Aho. Apvienībā ieiet četras organizācijas ar 7721 biedriem.

Sveices studentu apvienība nolēmusi savā 1931. g. decembra sēdē aktīvi piedalīties C. J. E. darbā.

Cechoslovākijā skaitas 37578 studentu. To starpā — 3390 sievietes un 4365 ārzemnieku.

XIV. C. I. E. kongress notiks no 6.—16. augustam Rīgā. Paralleli kongresam paredzētas debates, kurās var piedalīties to valsts studentu pārstāvji, kas neielet vai izstājušies no C. I. E. Par kongresa motto, uz C. I. E. prezidija ierosinājuma, gribjēmt: „Europa nākotne.“

SBL Centrālbiroja sēde nozīmēta 20. martā Tartū.

Studentu skaits Latv. universitātē uz 15. janvārī s. g. bija 8636, bet uz 26. februārī — tikai 8167.

„Britanijas nākotne.“ Tāds temats paredzēts Anglijas universitāšu kongresā, kas notiks no 31. marta — 6. aprīlī s. g. Sādas sanāksmes ir gadskārtējas, kur pārrunā aktuālus jautājumus no studentu un sabiedrības dzīves. Parasti kongresus saista ar ekskursijām un deju vakariem, kas dod iespēju rast studentu starpā personīgu kontaktu. Šī gada temats — „Lielbritānija un modernā pasaule.“ Angļu žurnālistika. Angļu filma. Angļu teātris. Arhitektūra un pilsētu plāni. Politisks apskats. Rūpniecības apskats. Starptautiskās attiecības un Self-Help kustība.

L. ūn. koļa vecdraugu biedrība nodibināta 28. februārī, kas spraudusi sev par mērķi atbalstīt Latv. ūniv. kori viņa centienos. Vecdraugu skaits pārsniedz simtu. Valde ievēlēja V. Pakalniēti, A. Petersonu, J. Kēmani, V. Bērziņu un J. Kļopku. Revīzijas komisija — A. Rīmeitu, L. Landovsku un P. Šreineru.

Oksfordā Bezils Blekuels organizē īpašu biroju iesācējiem-rakstniekiem, kur atzīstami eksperti caurskatītu viņu darbus un pēc tam rekomandētu grāmatu izdevējiem.

Nevar atrast rakstnieci. Severīna pirmā premija šogad izspriesta kādai angļu rakstniecei Helenai Cenna-Smits, par romānu: „Nav jau tik mierīgi.“ Rakstnieces adrese nav nevienam zināma un 5000 franku lielā premija paliek neizsniegta.

Sekspira darbu pirmais izdevums, — kas no rakstnieka draugiem izdots tūlīt pēc viņa nāves, — šīs dienas pārdots par 150 tūkstois

Sports.

ŪS rīkotās „skijoringa“ sacīkstes izsaukušas plašākas sporta apriņķis lielu neapmierinātību. Nebija nekāds noslēpums, ka ŪS vadītājs — Rob. Plūme rīko šīs sacīkstes, tāpat kā jau savā laikā bēdīgi slavenās „around“, vienīgi sevī reklāmešanai. Protams, ka tad arī nevienu neaizstāda tas, ka uzvaru guva pats R. Plūme, jo viņš taču bija parūpējies, lai min. prez. M. Skujenieks ziedotu sacīkstes goda balvu. Ar šādu rīcību, kā arī sacīkšu sākuma stīpu novēlojumā un pašu sacensību būtu aranzējumu, Plūme arvien vairāk atbaida no ŪS rīkotām sacīkstēm mūsu jau tā skaitliski mazo sporta sacensību apmeklētāju skaitu, un tādēļ nav arī nekāds brīnums, ka ŪS sacīkstes parasti nes diecitu.

Šīs sporta baigāns spēlēja arī liktenīgo lomu ŪS zaudējumā slēpotāju stafetē — „skijoringā“ universitātes slēpotājiem bija krietni jāpiepūlas, lai daudzmaz aizpildītu programmu; — sekas, protams, neizpalika — pāris dienas vēlāk notiekošās Latvijas meistarsacīkstēs 5+10+15 km. stafetes slēpojumā — ŪS komanda — Bērtulis, Gruzitis un Riekstiņš negaidīti zaudēja labāki sagatavotai karavīru komandai.

ŪS bendi komanda Latvijas meistarsacīkstēs izcīnīja leringojusies otrā vietā aiz LSB komandas, atstājot aiz sevis RPK un ASK vienības.

ŪS slēpkreģis Andreksonis sagādāja Latvijas meistarsacīkstēs vecmeistarām Rumbam (ASK) vissvātko konkurenci, zaudējot tam četru disciplīnu (500, 1500, 5000 un 10.000 mtr.) kopsummā ar tikai 0,3 pkt. starpību. Andreksonis

Kaunas svinības.

16. februārī Vitauts Lielā Universitāte Kauņā, atzīmēja savu desmitgadīgo un Lietuva savu 14. gadīgo pastāvēšanu. Sakarā ar jubilejas svinībām Kauņā bija ieradusies pārsļāvji no tuvākām kaimiņu valsts augstskolām. Latvijai reprezentēja mūsu rektors Bīmaņa kgs. un trīs studentu pārstāvji: Studentu Padomes pr-jrs A. Raudzeps, ārlietu biroja vadītājs O. Rīteris un J. Vitols. No Igaunijas bija ieradies Tartu Universitātes rektors, Stud. Pad. pr-jrs N. Paalmans un no Ārlietu biroja A. Peri. No Zviedrijas — Upsalas Universitātes studentu pārstāvis L. Hartmanns. No Viļņas lietuvju studentiem bija divi pārstāvji. Bez tam, cauri braucot Kauņai, svinībās piedalījās, mums jau pazīstamais, J. S. S. studentu pašpalīdzības nodaļas vadītājs Dr. Eptings no Šveices.

Svinību programma bija sastādīta uz trijām dienām un viņa bija tik raiba, ka apstāšos tikai pie atsevišķiem momentiem.

15. februārī svingi atklāja jauncelto Fizikas un Ķīmijas institūta ēku. Institūts atrodas Nemanas augstajā krastā un no tālienes vērs uz sevīm uzmanību, pateicoties saviem apmēriem. Grandiozā 4 stāvu būve, lieliem logiem, pa daļai atgādina arhitektūras ziņā mūsu Ķīmijas fak. ēku. Auditorijas amfiteātra veidīgas, plašas ar uzkrītoši stāvu kritumu. Laboratorijas moderni iekārtotas un dažas savu apmēru ziņā atgādina istus zinātnes tempļus. Ēkā sakopotas visas tehniskās fakultātes. Pagrabā iekārtotas inženieru zinātņu fak. pētīšanas laboratorijas. Kopie-spaidis no jaunās celtnes un iekārtas ļoti labs. Institūts celts uz zemes, kuru augstskolai dāvinājis kāds labvēlis.

Vakarā bija sarkots studentu lāpu gājiens. Pa priekšu viesi-studenti ar Stud. Pad. locekļiem, pēc tam pāris kilometru garas studentu rindas ar ka-

rogiem un lāpām. Piedalījās gājiēnā tikai organizācijas. Arī mūzikas netrūka. Tā bija visplašākā krāsu dēmonstrācija, kādu izdevies man redzēt. Lāpas tika aizdedzinātas pie kara mūzeja altāra, tad dēfīlejoj cauri pilsētai, gājiens noslēdzās pie augstskolas, kur studenti izklīda.

Svētku izrāde operā bija pulcinājusi visu Kauņas ziedu: Valsts prezidents, ministri, ārzemju sūtņi un c. Izpārdots nams; apmeklētāju lielākā daļa irakās. Uzveda „Rigoletto“.

16. februārī bija Universitātes svētku akts operas telpās. Akts līdzīgs mūsējam. Uz skatuves mācības spēki, aiz tiem studentu koris un organizāciju prezidiji ar karogiem. Svinības ievadīja ar studenta koļa un orķestra izpildītu Valsts himnu. Tai sekoja rektora runa, valsts prezidenta, izglītības ministra, Latvijas Universitātes rektora runa u. c. Mūsu studentu vārdā A. Raudzeps apsveica brāļu tautas studentus viņu svētkos, pasniedzot kā piemiņu bronzas plāksni ar uzrakstu: „Mūs vieno kopējs gars un vienas asinis“ — Latvijas studenti —. Šo dāvanu sajēma rektors V. Čepinskis, bet viņa pateicības vārdi pazuda aplausu vētrā no piepildītās zāles. Pēc tam sekoja pārējo studentu pārstāvju runas. Aktu kuplināja studentu orķestris, nospēlējams L. V. Beethovena V. simfonijas I. un II. daļu, priekšsīmīgā izpildījumā.

Vakarā studentu organizācijas „Ateitininkai“ zalē tika sarkots Universitātes Senāta bankets, kur neskaitāmās runās pasvitroja savstarpējās simpatijas no viesu un viesmīlīgo saimnieku puses.

Ar to arī oficiālā svētku daļa nobēdzās. Uzjēšana bija ļoti sirsniņa un lietuvju Studentu Padome nebija žēlojusi pūles, lai viesus vispusīgi iepazīstinātu ar skaisto Kauņu un tās apkārtni.

J. Vitols.

V. D. ūniv. stud. padome iesnēgusi kino īpašnieku savienībai lūgumu pazemināt studentiem kino ieejas maksu par 50%.

Somijas studenti nolēmuši izsludināt vienas nedēļas streiku, lai protestētu pret parlamentu, kas nepiekritis somu studentu prasībai, lai visus priekšmetus augstskolās pasniegtu somu valodā.

Lietuvju studenti sakarā ar eksciesiem, kādus pret tiem pielaiduši vācu studenti Berlīnes veterinārā institūta, lūguši Lietuvas valdību atļaut tiem, kā valsts stipendātiem, pāriet uz Šveices vai Austrijas augstskolām. Studenti aizrādā savu lūgumā, ka tiem Vācijā nesot iespējamās mierīgas studijas.

Nansijas universitātē studentu ārzemnieku (1638) skaitā atrodas arī 63 Latvijas pavalstnieki, kas pie studentu apvienības nodibinājuši latviešu sekciju. Tā dibināta pag. gada februārī un tās priekšsēdis ir kom. Dambergs.

Tartu universitātei šogad palet 300 gadi kopš Zviedrijas karalis Gustavs Adolfs lieis tai pamatus. Alceres svinības notiks s. g. 30. jūnijā un 1. jūlijā un tanis aicinātas piedalīties daudzas ārzemju universitātes un zinātniski institūti. Latv. universitāti uzjēmies reprezentēt L. U. rektors prof. Dr. Bīmanis.

Lielbritānijas akadēm. izglīto tievlešu apviba piedāvā bibliotēkām 1932. g. viena mēneša brīvu uzturēšanos Londonā iepazīstināšanai ar pilsētas bibliotēkām. Kandīdēt var katra L. A. I. S. A. biedrene, kas strādā kādā bibliotēkā. Tā pati apvienība piedāvā Sarah Smithon stipendiju (750 angļu mārciņu apmērā trijiem gadiem) pētījumiem filozofijā vai psiholoģijā. Stipendija izletājama studijām Kembridžas Newham kolledžā.

Latvijas akadēmiski izglīto tievlešu apvienības birojs atrodas Elizabetes ielā 55, darba laiks otrdienās no plkst. 19.-30.—20.-30.

Liktenīgās sievietes saucas francuzietes Gabriēlas Reijas grāmata, kur kalcidroskopiski sāvirknēti vēsturisku sieviešu raksturojumi, kurū dēļ vīrieši zaguši, laupījuši, slepkavojuši. Pazīstamākas no viņām: madame Mestorino, Veller, madame Steinal un c.

Redakcijas kolleģija.

Atbild. redaktors: Roberts Spodris.

Kolleģijas priekšsēdētājs: Eduards Grinvalds.

Izdevējs.

L. Ū. studentu vienotņu Vienkopa.

frankiem amerikāņu kolekcionāram Gabriele-nam Uelsam.

Angļu prese smalkjūtīgi atrunājas, ka pārdo-tajam eksemplāram trūkušas dažas lapaspuses!...

Keplera trīs simts gadu nāves dienas piemiņai izdota Amerikā plaša monogrāfija par slavenā astronoma dzīvi un darbiem. Monogrāfija ievērojama ar to, ka sastādīta ārkārtīgi populārā un saprotamā valodā, nepārkāpjot zinātniskās objektivitātes robežas.

Amerikā spēj nopietnus soļus, lai vidus-šķiras pilsoņus informētu par jaunākām parādībām literatūras dzīvē un tārā pasaulē. Tam nolīkam iznācis plašs žurnāls — „Labvēli-gais lasītājs.“

Teodors Dreizers, amerikāņu plutokrātijas ienidējs, sarakstījis jaunu romānu — „Tra-giskā Amerika.“

labākos panākumus guva 500 m. slidojumā, at-zīmējot te labāko laiku — 47,1 sek., kamēr 1500 mtr. tas palika aiz Rumbas, bet 5000 un 10.000 bija spiests atzīt arī vēl Naumaņa pārā-kumu.

ŪS basketbolkomandai neveicās jau kopš decembra, kad tā negaidot zaudēja LVKA komandai; turpmākas spēles ŪS atkārtoti zau-dēja LVKA, kā arī JKS un pat samērā vajai ASK komandai. Protams, ka no kārotā meistar-tiņļa nekas neiznāk, un labākā gadījumā ko-manda ierindosies trešā vietā.

Amerikāņi publicējuši savu labāko 1931. g. studentu-vieglatlešu sarakstu, kur redzam, ka atrākais 100 jardu skrējējs bijis Franks Vikofs, 220 jardos Eddi Tolans, 440 jardos Viks Viljams, 880 jardos Letts, 1 jūdze Kārlis Kons, 2 jūdzes Jāzeps Kleskejs, cross-country skrējējis Daniels Dens, 120 jardu barjērskrējējis Zaks Kellers, 220 jardu barjērskrējējis Ernests Peins, 440 jardu barjērskr. Eīžens Bjuiti, augstlēciēnā Viljams O'Konors, tāllēciēnā Richards Barbers, trissol-lēciēnā Viterbi, kārtlēciēnā Viljams Grabers, lodes grūšanā Roberts Halls, veseri Franks Konors, diskā Roberts Jones, šķepā Kenets Čerčēlis, desmitcīņā Barnejs Berlingers.

Ja salīdzina šos vārdus ar vispārējā ZASV vieglatlētikas 1931. g. ranga tabeļi ievietotiem, tad redzam, ka Vikofa, Tolana, Viljama, Kles-keja, Barbera, Grabera, Jonesa un Čerčēļa vārdi arī tur ir pirmās vietās, kas liecina cik lielu lomu spēle amerikāņu studenti Amerikas un līdz ar to arī visas pasaules sporta dzīvē, jo amerikāņi ir uzvarējuši visas līdzšinējās olimpiādēs un bez šaubām triumfēs arī šogad Los Andželesā.

Baltā vai melnā? kuļa rase dod ātrākos skrējējus pasaulē, šīs jautājums vēl līdz šim nav izšķirts. Daudzi pazīstami sprinteri, kā Lon-dons, amerikāņu studentu meistars Tolans, tad tāllēciņi Katoirs, Hubbards u. c. ir nēģeri. Ne-ģeru pozīcijas stiprina arī kāds nesen Nujorkā norisinājies atgadījums. Kāds jauns nēģeris izrāvis uz ielas kādai dāmai rokas somju un ātrā tempā devies prom. To redzējis kāds postēni stāvošs policists un mēģinājis zagli nokārt, tomēr atstājusis starp viņu un melno arvien palielinājies un vienīgi trim pretim nāko-šiem kārtības sargiem izdevies nēģeri apturēt. Brīnišķīgākais te ir tas, ka policists, kas nespējis nēģeri panākt, esot kādreizējais amerikāņu sprinteru meistars Bobs Mak-Allisters, kas vēl 1928. g. Amsterdamā redzamū lomu spēlējis.

Dejas

parast. un mod. pasn. ats. un grupās katrā laikā. Var pie-teikties

Spēciālās studentu grupās par paz. maksu.

Dejotājiem-jām spēciālās papildu grupas prakt. nolūkā svētdienās no plk. 7³⁰ vakarā.

Eīženija Sietnieks,

Brīvības ielā 12, dz. 1.

Tālr. 33639.

NANCY GRAND CENTRE UNIVERSITAIRE

Aux étudiants Lettons qui désirent compléter leurs études supérieures ou secondaires à l'étranger, nous croyons utile de signaler les ressources qu'offre NANCY, aussi bien pendant l'année scolaire, que pour un séjour de vacances.

Cette ville, une des plus belles de France, est un grand foyer intellectuel, un centre d'études, riche en bibliothèques, musées, collections.

Son UNIVERSITE comprend cinq FACULTES: DROIT. Institut des Sciences Politiques. Institut Commercial. — MEDECINE. Instituts Dentaire, Sérothérapique, d'Education Physique, d'Hydrologie et de Climatologie. — Sciences. Instituts Techniques. — LETTRES. Institut de Français. — PHARMACIE.

Les INSTITUTS TECHNIQUES de la Faculté des Sciences reçoivent des étudiants de toutes nationalités. Le Diplôme d'Ingénieur qu'ils décernent, enregistré au Ministère de l'Instruction Publique, est fort apprécié en France comme à l'Etranger.

Ce sont les Instituts suivants: Institut Chimique. — Institut Electrotechnique et de Mécanique appliquée. — Ecole Supérieure de la Métallurgie et des Mines. — Institut de Géologie appliquée. — Institut Agricole et Colonial. — Ecole de Brasserie.

Il existe au LYCEE HENRI-POINCARÉ, à Nancy, une préparation spéciale à l'examen d'entrée dans ces Instituts.

Un enseignement spécial de la langue française est donné A LA FACULTE DES LETTRES, pendant l'année scolaire et au cours de vacances (juillet à fin septembre). Il permet aux étrangers d'acquérir une connaissance approfondie de la langue et de la littérature françaises, soit qu'ils veuillent s'instruire d'une façon désintéressée, préparer les examens de leur pays d'origine, rédiger une thèse, ou obtenir un diplôme français (d'Etat, d'Université, ou d'Alliance Française).

LA FACULTE DE PHARMACIE possède un laboratoire qui permet d'initier à tous les procédés de fabrication employés dans l'industrie pharmaceutique. Un diplôme de Microbiologie peut être obtenu par les Médecins, Professeurs, Pharmaciens, Ingénieurs français ou étrangers.

On trouve encore à NANCY: l'Ecole Nationale des Eaux et Forêts; une Ecole des Beaux-Arts; une Ecole Nationale de Musique; une Ecole Supérieure de Commerce; une Ecole Professionnelle; une Ecole d'Agriculture; le Lycée de Jeunes Filles Jeanne-d'Arc.

VIE MATERIELLE. — Nancy offre aux étudiants des avantages particuliers avec la magnifique Cité Universitaire du Parc de Monbois, le Restaurant Universitaire, le Cercle de l'Association Générale, et différentes organisations privées qui assurent, dans les meilleures conditions, leur existence matérielle.

Groupement des Etudiants Catholiques. — Foyer des Etudiants (Union Franco-Américaine). La Pension du Parc de Santifontaine, située dans un cadre ravissant, et le Foyer des Etudiants Catholiques, offrent aux Jeunes Filles, toutes les garanties morales désirables.

DISTRACTIONS. — Le Théâtre Municipal; les Concerts réputés du Conservatoire; la vaste piscine de Nancy-Thermal; la Section sportive des Etudiants, leur offrent de saines distractions.

Enfin un Comité procure des relations avec des familles, et met ainsi les étrangers dans des conditions particulièrement favorables pour s'imprégner de la vie et de la culture françaises.

L'Office des Renseignements de l'Université, 13, place Carnot, donne tous renseignements sur l'enseignement universitaire et la vie matérielle à Nancy. Il facilite l'installation en indiquant à l'arrivée: des Familles, des Pensions de Famille et des Chambres meublées, présentant toutes les garanties nécessaires, à partir du prix de 80 francs pour les chambres, et de 600 francs pour les Pensions de famille.

Les Etudiants Lettons peuvent aussi se procurer au Lycée Français de Riga une notice sur l'Université de Nancy. Il existe à Nancy une association des Etudiants Lettons, dont le siège se trouve à l'Hôtel des Etudiants; 1. Rue de la Pépinière.